

AGHAGH UNIVERSITY OF SCIENCE
AND TECHNOLOGY

Nazwa modułu zajęć:	Metodologie badań kulturoznawczych				
Rok akademicki:	2019/2020	Kod:	HKLT-2-202-KW-s	Punkty ECTS:	7
Wydział:	Humanistyczny				
Kierunek:	Kulturoznawstwo	Specjalność:	Komunikacja wizualna i projektowanie graficzne		
Poziom studiów:	Studia II stopnia	Forma studiów:	Stacjonarne		
Język wykładowy:	Polski	Profil:	Ogólnoakademicki (A)	Semestr:	2
Strona www:	—				
Prowadzący moduł:	prof. dr hab. Skowronek Katarzyna (kskowronek85@gmail.com)				

Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się dla modułu zajęć

Metodologie, metody, strategie i techniki badań kulturoznawczych. Metody gromadzenia danych, analiza, interpretacja, wnioskowanie. Kulturoznawstwo we współczesnej humanistyce.

Opis efektów uczenia się dla modułu zajęć

Kod MEU	Student, który zaliczył moduł zajęć zna i rozumie/potrafi/jest gotów do	Powiązania z KEU	Sposób weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w ramach poszczególnych form zajęć i dla całego modułu zajęć
Wiedza: zna i rozumie			
M_W001	rozumienie specyfiki kulturoznawstwa na tle innych nauk, z uwzględnieniem historycznego procesu wyodrębniania się tej dyscypliny	KLT2A_W09	Aktywność na zajęciach, Egzamin
M_W002	Zna współczesne stanowiska metodologiczne w kulturoznawstwie: nowe nurty etnograficzne, analiza treści i krytyczna analiza dyskursu	KLT2A_W18, KLT2A_W07	Udział w dyskusji, Sprawozdanie, Aktywność na zajęciach, Egzamin
M_W003	Na poziomie zaawansowanym posiada aktualną i wszechstronną wiedzę o dziedzinach i dyscyplinach nauki tworzących kulturoznawstwo oraz potrafi wskazać na ich najważniejsze i najnowsze osiągnięcia badawcze, interpretacyjne i metodologiczne.	KLT2A_W06	Egzamin, Udział w dyskusji, Aktywność na zajęciach
M_W004	znajomość koncepcji ogólnej metodologii nauk i podstawowych kategorii metodologicznych	KLT2A_W02	Egzamin, Aktywność na zajęciach, Udział w dyskusji

Umiejętności: potrafi			
M_U001	Posiada umiejętność wyboru koncepcji metodologicznej odpowiedniej do założonych celów poznawczych	KLT2A_U08	Sprawozdanie, Aktywność na zajęciach, Egzamin, Udział w dyskusji
M_U002	Potrafi stworzyć model własnego postępowania badawczego według reguł metodologicznych	KLT2A_U02	Sprawozdanie
Kompetencje społeczne: jest gotów do			
M_K001	pogłębia kompetencje w zakresie prowadzenia badań naukowych oraz formułowania teorii naukowej	KLT2A_K05, KLT2A_K04	Udział w dyskusji, Sprawozdanie, Aktywność na zajęciach, Zaangażowanie w pracę zespołu
M_K002	Potrafi organizować pracę naukową, właściwie ocenia jej postępy oraz zna zakres posiadanej przez siebie wiedzy i umiejętności i rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się i rozwoju dorobku zawodowego.	KLT2A_K01, KLT2A_K06	Aktywność na zajęciach

Liczba godzin zajęć w ramach poszczególnych form zajęć

Suma	Forma zajęć dydaktycznych										
	Wykład	Ćwiczenia audytoryjne	Ćwiczenia laboratoryjne	Ćwiczenia projektowe	Konwersatorium	Zajęcia seminaryjne	Zajęcia praktyczne	Zajęcia terenowe	Zajęcia warsztatowe	Prace kontrolne i przejściowe	Lektorat
69	15	54	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Matryca kierunkowych efektów uczenia się w odniesieniu do form zajęć i sposobu zaliczenia, które pozwalają na ich uzyskanie

Kod MEU	Student, który zaliczył moduł zajęć zna i rozumie/potrafi/jest gotów do	Forma zajęć dydaktycznych										
		Wykład	Ćwiczenia audytoryjne	Ćwiczenia laboratoryjne	Ćwiczenia projektowe	Konwersatorium	Zajęcia seminaryjne	Zajęcia praktyczne	Zajęcia terenowe	Zajęcia warsztatowe	Prace kontrolne i przejściowe	Lektorat
Wiedza: zna i rozumie												
M_W001	rozumienie specyfiki kulturoznawstwa na tle innych nauk, z uwzględnieniem historycznego procesu wyodrębniania się tej dyscypliny	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M_W002	Zna współczesne stanowiska metodologiczne w kulturoznawstwie: nowe nurty etnograficzne, analiza treści i krytyczna analiza dyskursu	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-

M_W003	Na poziomie zaawansowanym posiada aktualną i wszechstronną wiedzę o dziedzinach i dyscyplinach nauki tworzących kulturoznawstwo oraz potrafi wskazać na ich najważniejsze i najnowsze osiągnięcia badawcze, interpretacyjne i metodologiczne.	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M_W004	znajomość koncepcji ogólnej metodologii nauk i podstawowych kategorii metodologicznych	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Umiejętności: potrafi												
M_U001	Posiada umiejętność wyboru koncepcji metodologicznej odpowiedniej do założonych celów poznawczych	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M_U002	Potrafi stworzyć model własnego postępowania badawczego według reguł metodologicznych	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kompetencje społeczne: jest gotów do												
M_K001	pogłębia kompetencje w zakresie prowadzenia badań naukowych oraz formułowania teorii naukowej	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M_K002	Potrafi organizować pracę naukową, właściwie ocenia jej postępy oraz zna zakres posiadanej przez siebie wiedzy i umiejętności i rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się i rozwoju dorobku zawodowego.	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS)

Forma aktywności studenta	Obciążenie studenta
Udział w zajęciach dydaktycznych/praktyka	69 godz
Przygotowanie do zajęć	51 godz
przygotowanie projektu, prezentacji, pracy pisemnej, sprawozdania	23 godz
Samodzielne studiowanie tematyki zajęć	25 godz
Egzamin lub kolokwium zaliczeniowe	2 godz
Dodatkowe godziny kontaktowe	5 godz
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	175 godz
Punkty ECTS za moduł	7 ECTS

Pozostałe informacje

Szczegółowe treści kształcenia w ramach poszczególnych form zajęć (szczegółowy program wykładów i pozostałych zajęć)

Wykład

Co to jest nauka? Czym się charakteryzują nauki humanistyczne?

Treściowe, metodologiczne i instytucjonalne kryterium nauki. Prawda, racjonalność i empiria w nauce. Rozumienie nauki w tradycji oświeceniowej. Kulturoznawstwo i nauki o kulturze w kontekście przemian nauk humanistycznych.

Co to jest jest metodologia? Co to są paradygmaty?

Metodologia jako metanauka. Przegląd wybranych poglądów z zakresu filozofii nauki (stanowisko scjentyistyczne, koncepcje Kuhna, Poppera, Feyerabenda). Główne paradygmaty w kulturoznawstwie i naukach humanistycznych. Zwroty badawcze.

Podstawowe kategorie metodologiczne. Analiza i interpretacja danych.

Przedstawienie różnych sposobów rozumienia kategorii: pojęcie, definicja, proces badawczy, interpretacja. Wyjaśnianie i przewidywanie vs. interpretowanie i rozumienie. O różnych sposobach wyjaśniania społecznej i kulturowej rzeczywistości.

Kultura jako tekst. Analiza dyskursu

Językoznawcze metody analizy kultury. Przedstawienie rozumienia dyskursu u Bachtina i Foucaulta. Przegląd stanowisk metodologicznych w Krytycznej Analizie Dyskursu.

Współczesna humanistyka

Rozwój humanistyki – trzy tradycje. Współczesne rozumienie humanistyki. „Trzecia kultura”

Społeczny kontekst nauki

Herstory w nauce i jej kontekst teoretyczny (socjologia wiedzy, feminizm). Badania zaangażowane w naukach humanistycznych. Społeczne i etyczne konsekwencje nauki. Zwrot etyczny w humanistyce.

Kulturoznawstwo i nauki o kulturze w kontekście przemian nauk humanistycznych

Charakterystyka kulturoznawstwa i jego pozycja w systemie nauk. Powstanie kulturoznawstwa i jego różne koncepcje. Czy nauki o kulturze to „prawdziwa nauka”?

Metody jakościowe w badaniach kulturoznawczych

Omówienie podstawowych strategii, metod i technik w badaniach kulturoznawczych. Teoretyzowanie jako praktyka.

Ćwiczenia audytoryjne

Ćwiczenia poświęcone będą na pogłębianiu treści przedstawionych na wykładzie i poszerzona o ukazanie praktycznych możliwości wykorzystania poznanych metod.

1. Analiza i interpretacja danych
2. Kultura jako system symboliczny
3. Etnograficzna interpretacja kultury
4. Kultura jako tekst
5. Językoznawcze i semiotyczne metody analizy kultury
6. Nowa etnografia: żywy dyskurs, analiza punktu widzenia, autoetnografia, poezja etnograficzna, etnografia performatywna
7. Metodologia historii sztuki (9h) – prof. Jacek Dębicki

Tematyka:

- ikonologia Erwina Panofsky`ego (interpretacja metody na przykładzie Ołtarza Mariackiego – zajęcia w kościele Mariackim);
- hermeneutyka a badania nad sztuką;
- strukturalizm i poststrukturalizm a badania nad sztuką;
- dekonstrukcja a badanie dzieła sztuki;
- postmodernizm a badanie dzieła sztuki.

Cel zajęć: Uczestniczący w zajęciach studenci będą mieli możliwość poznania różnych metod stosowanych w badaniach nad dziełem sztuki, czy sztuką. Zdobędą umiejętność interpretacji dzieła sztuki na trzech poziomach, mianowicie preikonograficznym, ikonograficznym oraz ikonologicznym (Panofsky), a więc tradycyjnej metodologii badania dzieła sztuki, zmodernizowanej i stosowanej w amerykańskim kulturoznawstwie jako metoda semantyczno-ikonologiczna. Nauczą się również interpretować dzieło sztuki z perspektywy wymienionych metod, które nie zostały sformułowane na gruncie analizestetycznych artefaktów.

Literatura:

- E. Panofsky: Studia z historii sztuki. Wybrał, opracował i opatrzył postłowie J. Białostocki, PIW, Warszawa 1971.

8. Analiza źródeł historycznych (3 h) – dr Magdalena Parus

1. Józef Szymański, Nauki pomocnicze historii, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa;

2. Jerzy Topolski, Metodologia historii, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1984, r. XI oraz XV.

9. Badania ankietowe (6 h) – dr Magdalena Parus

Literatura:

1. Luba Sołoma, Metody i techniki badań socjologicznych. Wybrane zagadnienia, Wydawnictwo Warmińsko-Mazurskiego, Olsztyn 2002, s. 150-204;

2. Earl Babbie, Badania społeczne w praktyce, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2004, 267-303.

Metody i techniki kształcenia:

Wykład: Treści prezentowane na wykładzie są przekazywane w formie prezentacji multimedialnej w połączeniu z klasycznym wykładem tablicowym wzbogaconymi o pokazy odnoszące się do prezentowanych zagadnień.

Ćwiczenia audytoryjne: Podczas zajęć audytoryjnych studenci na tablicy rozwiązują zadane wcześniej problemy. Prowadzący na bieżąco dokonuje stosowanych wyjaśnień i moderuje dyskusję z grupą nad danym problemem.

Warunki i sposób zaliczenia poszczególnych form zajęć, w tym zasady zaliczeń poprawkowych, a także warunki dopuszczenia do egzaminu:

Do zaliczenia kursu może przystąpić student, który regularnie uczestniczył w zajęciach. Dopuszczalne są dwie nieusprawiedliwione nieobecności. W przypadku niezaliczenia kursu w pierwszym terminie, student przystępuje do zaliczenia poprawkowego na takich samych zasadach, jakie obowiązywały w terminie pierwszym.

Zasady udziału w poszczególnych zajęciach, ze wskazaniem, czy obecność studenta na zajęciach jest obowiązkowa:

Wykład:

- Obecność obowiązkowa: Tak

- Zasady udziału w zajęciach: Student, studentka aktywnie uczestniczy w zajęciach.

Ćwiczenia audytoryjne:

- Obecność obowiązkowa: Tak

- Zasady udziału w zajęciach: Studenci przystępując do ćwiczeń są zobowiązani do przygotowania się w

zakresie wskazanym każdorazowo przez prowadzącego (np. w formie zestawów zadań). Ocena pracy studenta może bazować na wypowiedziach ustnych lub pisemnych w formie kolokwium, co zgodnie z regulaminem studiów AGH przekłada się na ocenę końcową z tej formy zajęć.

Sposób obliczania oceny końcowej

Student otrzymuje dwie niezależne oceny – z ćwiczeń i egzaminu.

Końcowa ocena to 0,25 oceny z ćwiczeń i 0,75 oceny z wykładu.

Wykłady

końcowy egzamin pisemny

Ćwiczenia

Podstawą zaliczenia będzie

a/ obecność – możliwe są dwie nieobecności na ćwiczeniach

b/ wykonanie analizy materiału źródłowego z zastosowaniem jednej z wybranych technik, prezentowanych w trakcie zajęć – pisemny esej (80%) – wyjaśnienia na pierwszym wykładzie

b/ udział w dyskusji na ćwiczeniach (20%)

Sposób i tryb wyrównywania zaległości powstałych wskutek nieobecności studenta na zajęciach:

Student, który opuści więcej niż dwa spotkania ustala z osobą prowadzącą zajęcia zakres i formę wyrównania zaległości.

Wymagania wstępne i dodatkowe, z uwzględnieniem sekwencyjności modułów

-

Zalecana literatura i pomoce naukowe

Literatura do wykładu:

Babiński G. 2005. Metodologia a rzeczywistość społeczna. Dylematy badań etnicznych. Nomos, Kraków.
Bachtin M. 1982. Słowo w powieści, w: tegoż, Problemy literatury i estetyki, Czytelnik, Warszawa, s. 82-227.

Barker Ch. 2005. Studia kulturowe. Teoria i praktyka, Kraków, Wyd. UJ

Benton T i I. Craib, 2003. Filozofia nauk społecznych, Wrocław, Wyd. DSWE TWP.

Blumer H. 2007. Interakcjonizm symboliczny. Nomos, Kraków.

Buchowski M. 2004. Zrozumieć Innego. Antropologia racjonalności. Kraków, Wyd. UJ.

Chamraz K. 2006. Constructing Grounded Theory. London, Sage.

Clifford J., Marcus G. (red.). 1986. Writing Culture. The Poetics and Politics of Ethnography. Univ. California Press, Berkeley-Los Angeles-London.

Denzin, N. 1997. The Interpretive Ethnography. SAGE, London.

Denzin N.K., Lincoln Y.S. (red.) 2009. Metody badań jakościowych, t. I-II, Warszawa, PWN

Duszak A., Fairclough N. (red.). 2008. Krytyczna analiza dyskursu, Kraków, Universitas.

Flis M. b.d. O osobliwościach nauk społecznych, czyli dyskretny urok socjologii i antropologii, w: <http://www-is.phils.uj.edu.pl/publikacje/publikacje.html>

Foucault M. 1977. Archeologia wiedzy, Warszawa, PWN.

Geertz C. 1993. The Interpretation of Cultures. Fontana Press, London.

Geertz C. 2000. Dzieło i życie. Antropolog jako autor. Warszawa, Wyd. KR

Geertz C. 2003. Zastane światło. Antropologiczne refleksje na tematy filozoficzne. Tłum. Z. Pucek, Kraków, Universitas.

Geertz C. 2005b[1983]. Wiedza lokalna. Dalsze eseje z zakresu antropologii interpretatywnej. Tłum. D. Wolska, Kraków, Wyd. UJ.

Glaser B.G., Strauss A. 2009. Odkrywanie teorii ugruntowanej. Kraków, Nomos

Kapralski S. 1995. Wartości a poznanie socjologiczne. Nomos, Kraków.

Kempny M, Nowicka E. (red.) Badanie kultury. Elementy teorii antropologicznej. PWN (t.I), Warszawa 2003.

Kempny M, Nowicka E. (red.) Badanie kultury. Elementy teorii antropologicznej. Kontynuacje, PWN (t.II), Warszawa 2003.

Kuhn T. 1968. Struktura rewolucji naukowych, tł. Helena Ostromęcka, Warszawa, PWN

Maternys A., Mucha J. (red.) 2009. Nowe perspektywy teorii socjologicznej, seria WTS, Kraków, Nomos.
Mieletinski E. 1981. Poetyka mitu, PWN, Warszawa.
Moore H (red.). 1996. The Future of Anthropological Knowledge. Routledge, London.
Noblit G. W., Hare R. D. 1988. Meta-Ethnography: Synthesizing Qualitative Studies. Qualitative Research Methods Series 11. Newbury Park, London, Delhi: SAGE Publ.
Nowak S. 2010. Metodologia badań społecznych. Warszawa PWN.
Pawłowski A. 2001. Metody kwantytatywne w sekwencyjnej analizie tekstu. Warszawa: Wyd. UW.
Popper K. 1977. Logika odkrycia naukowego, PWN, Warszawa
Racjonalność i styl myślenia, 1992, wyb. E. Mokrzycki, Warszawa, Wydaw. IFiS PAN.
Sahlins M. 2011. Z przeprosinami dla Tukidydesa, Kraków: Universitas.
Silverman D. 2011. Qualitative Research, LA, London, Delhi: SAGE.
Trela G. Bd. Umiarkowana pochwała scjentyzmu, materiał niepublikowany.
Ulicka D. Literaturoznawcze dyskursy możliwe, Kraków, Universitas.
Werner K. Co można wiedzieć o człowieku? Analiza pojęcia wiedzy... Diametros nr 11 (marzec 2007)
Woleński J. 1996. Umiarkowana obrona scjentyzmu, (w:) W stronę logiki, Kraków.
Zamelska O. Anarchizm epistemologiczny a relatywizm Paula K. Feyerabenda, w: Diametros nr 1 (wrzesień 2004)
Literatura do ćwiczeń podana przy tematach.

Publikacje naukowe osób prowadzących zajęcia związane z tematyką modułu

prof. Katarzyna Skowronek

2007 - współredaktorka tomu: Nowe nazwy własne - nowe tendencje badawcze, red. A. Cieślukowa, K. Skowronek, B. Czopek-Kopciuch, Kraków: IJP PAN.
2015 - „Idee i Myśliciele”, t. XVIII, Auto/biograficzne narracje jako przedmiot i metoda badań w humanistyce (współredaktor A. Ogonowska), Kraków (w przygotowaniu do druku).
O niektórych funkcjach nazw własnych w dyskursie religijnym. Na materiale listów pasterskich Episkopatu Polski, Onomastica XLVIII, 2003, 79-114.
Ideonimy polskich filmów fabularnych (1947-2002), w: Metodologia badań onomastycznych, red. M. Biolik, 2003, Olsztyn: OBN, 610-628 (współautor: B. Skowronek).
Od „Trybuny Robotniczej” do „Polish News Bulletin On Line” - o polskim nazewnictwie medialnym, Nowa Polszczyzna 2, 2004, s. 37-44.
Współczesne polskie nazewnictwo medialne, w: Nazwy własne w języku, kulturze i komunikacji społecznej, red. R. Mrózek, Katowice: UŚI, 2004, 189-216 (współautor: M. Rutkowski).
Uwagi o współczesnym polskim nazewnictwie medialnym (nazwy audycji radiowych), w: Współczesne odmiany języka narodowego, red. K. Michalewski, Łódź 2004, UŁ, 230-237 (współautor: M. Rutkowski).

prof. Jacek Dębicki

- J. Dębicki, Metaphysik der mittelalterlichen Bildhauerei. Einführung in die Problematik, ARS 1 (1991), Bratislava 1991, s. 76-87.
- J. Dębicki, La métaphysique de la sculpture médiévale. Introduction a la problématique, Revue des historiens de l'art, des archéologues, des musicologues et des orientalistes de l'Université de Liège, Numéro 10/1991, Liège 1991, s. 30-39.
- J. Dębicki, Ein Beitrag zur Bildertheologie in der vorhussitischen und hussitischen Zeiten in Böhmen, w: Umění XXX (1992), nr 6, s. 415-423.
- J. Dębicki, Strukturalismus in der Methodenlehre der Kunstgeschichte, w: Česko-slovenski strukturalismus a Viedenski scientizmus (Zbornik referátov z konferencie), Bratislava 1992, s. 168-183.
- J. Dębicki, Krakowska sztuka Wita Stwosza: filozoficzne źródła formy i treści ideowych, Aureus, Kraków 2013.
- J. Dębicki, Kognitywne funkcje sztuki: Gilbert de la Poreé, Jan Wielki, Wit Stwosz i Leonardo da Vinci, Kraków 2016(II).
- J. Dębicki, Filozofia sztuki Wita Stwosza w świetle średniowiecznej teorii artium, Kraków 2018.

dr Anna Olszewska

Niepiękny, czyli o stylu // W: Jury, powrót artysty : Jerzy Ryszard „Jurry” Zieliński /1943-1980/ / red. nauk. Marta Tarabuła. — Kraków : Galeria Zderzak, 2010, S. 22-31.
Zbawienie w muzeach sztuki W: Poza kulturą nie ma zbawienia / pod red. Jacka Dębickiego, Zbigniewa Paska, Katarzyny Skowronek. — Kraków : Wydawnictwo LIBRON - Filip Lohner, 2014, S. 193-206.

dr Magdalena Parus

Magdalena Parus, Oral history i badania nad historią muzyki popularnej, „Kultura Współczesna”, nr 3/2017, s. 58-67.
Magdalena Parus, Marcin Wądołowski (red.), Oblicza pamięci. Tom II. Historia-pamięć-tożsamość,

Wydawnictwa AGH, Kraków 2015

Magdalena Parus, Przydatność oral history do badań nad kulturą i społeczeństwem okresu PRL, w: Idee i myśliciele. Biografie, opowieści, autorytety, red. Katarzyna Skowronek, Wydawnictwo Aureus, Kraków 2015, s. 29-38

Magdalena Parus, Rafał Sowiński (red.), Oblicza pamięci. Tom I. Echa wojen, Wydawnictwa AGH, Kraków 2014

Informacje dodatkowe

Ćwiczenia. Tematyka esejów zostanie omówiona w czasie kolejnych zajęć przez prowadzących ćwiczenia. Szczegółowy tryb zaliczenia zostanie omówiony na pierwszym wykładzie.

W przypadku zajęć dr Magdaleny Parus praca zaliczeniowa będzie polegać na przeprowadzeniu badań ankietowych na temat preferencji muzycznych.